תורה אור

ואם עד שלא כיפרו הבעלים תרעה עד שתסתאב ותמכר א) ויקחו בדמיה אחרת ועושה תמורה ומועלין בה: **גמ'** מאי שנא רישא דלא קא ב) מיפלגי ומאי שנא סיפא דקא מיפלגי רישא פסיקא ליה סיפא לא פסיקא ליה הא תנא ליה גבי תמורה התם משום תמורה תנא הכא משום מעילה: **מתני'** המפריש מעות לנזירותו לא נהנין ולא מועלין מפני שהן ראוין ג) לבא כולן שלמים מת ד) והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה מעות מפורשים דמי חטאת ילכו לים המלח ה) לא נהנין ולא מועלין דמי עולה יביאו עולה ומועלין בהן דמי שלמים יביאו שלמים ונאכלין ליום אחד ואין טעונין לחם: **גמ'** מתקיף לה ריש לקיש וליתני נמי המפריש מעות ו) לקינים לא נהנין ולא מועלין מפני שהן ראוין להביא תורין שלא הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן אמר רבא אמרה תורה במעות סתומין הבא שלמים אמרה תורה הבא תורין שלא הגיע זמנן (א) ז) אינן ראויין למזבח: **מתני'** רבי שמעון אומר הדם קל ח) בתחלה וחמור בסופו נסכין חומר בתחלתן וקל בסופן דם בתחלתו אין מועלין יצא לנחל קדרון ט) מועלין בו נסכין בתחלתן מועלין בהן ירדו לשיתין אין מועלין בהן: **גמ'** ת"ר מועלין בדמים דברי ר' מאיר ור"ש וחכ"א אין מועלין מ"ט דמ"ד אין מועלין י) אמר עולא אמר קרא (ויקרא יז) ואני נתתיו לכם שלכם הוא דבי ר' ישמעאל תנא לכפר לכפרה נתתיו ולא למעילה רבי יוחנן אמר קרא (שם) כי הדם הוא בנפש יכפר יא) לפני כפרה כלאחר כפרה הוא מה לאחר כפרה אין בו מעילה אף לפני כפרה אין בו מעילה ואימא (ב) מה לפני כפרה יש בו מעילה אף לאחר כפרה יש בו מעילה וכי יש לך דבר שנעשית מצותו ויש בו מעילה אמאי לא

הרי

ואם עד שלא כיפרו הבעלים. [illegible] שהיא בעלת מום הואיל ומסתאבא וקיימא המכר לאחר ויביא בדמיה חטאת ואותה שעברה שנתה תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמיה אחרת ועושה תמורה ומועלין בה הואיל וקדושה קדושת דמים: **גמ'** ומאי שנא הכי יב) *רישא דלא קא מפליג בהו. ואמר דלעולם ימותו בין משכיפרו בין עד שלא כיפרו: רישא פסיקא ליה. דלעולם ימותו דמאי הפלגה איכא לפלוגי ברישא התם ליכא למימר כיפרו ולא כיפרו דולד חטאת ותמורת חטאת אוסרי גופייהו לא הוו חטאת וחטאת שמתו בעליה נמי הא מתו להו בעלים אבל בסיפא איכא לפלוגי: הא תנא ליה גבי תמורה. כי האי גוונא: תנא התם משום תמורות. איידי דאיירי בתמורה איירי נמי במעילה: והכא תנא משום מעילה. ואיידי דאיירי במעילה איירי נמי בתמורה: **מתני'** המפריש מעות לנזירותו. ולא פירש אלו לחטאת ואלו לעולה ואלו לשלמים: לא נהנין ולא מועלין. בכל אותן מעות: מפני שהן ראויין להביא בכולן שלמים. כלומר דבכל יג) מנה ומנה מצינן למימר זה הפריש לשלמים ושלמים קדשים קלין נינהו ואין בהן מעילה כדתנן בפ' קמא (לעיל דף ז:) קדשים קלין לפני זריקת דמים אין מועלין בהן ומאי טעמא אזיל לקולא דאי אמרת (נימא) הנך ראויין להביא עולה ואיכא מעילה בכולהו מכל מקום דמי שלמים איכא בינייהו דלאו בני מעילה ואי מייתי עלייהו קרבן מעילה אשתכח דקא מייתי חולין לעזרה *הלכך יד) לקולא דלא נהנין ולא מועלין: מעות סתומות. דלא פירש: יפלו *לנדבה. דהלכה היא בנזיר: דמי חטאת ילכו לים המלח. דחטאת שמתו בעליה היא: דמי עולה יביאו עולה. דדורון בעלמא היא דלאו לכפרה אתיא וכדאמרינן בקינין (פ"ב משנה ה) האשה שמתה יביאו יורשיה עולתה: ונאכלין ליום א'. כדין שלמי נזיר: ואין טעונין לחם. משום דכתיב ביה (במדבר ו) ונתן על כפי הנזיר ואין כאן נזיר: **גמ'** מתקיף לה ריש לקיש. הואיל וקתני במתניתין לא נהנין ולא מועלין מפני שהן ראויין כו' ליתני נמי המפריש מעות לקינין כו' דלא נהנין ולא מועלין כדקתני בני יונה שעבר זמנן שכבר הן לאובין ותורין קטנים שלא הגיע זמנן לא נהנין ולא מועלין דכיון דאינן ראויין לקרבן דפסולין נינהו לא קרינא בהו מקדשי ה' ולית בהו מעילה: אמר רבא. לא דמי מפריש מעות לנזירותו למפריש מעות לקינו דגבי נזירות אמרה תורה במעות סתומים הבא שלמים [א] משום דאיחייב נמי להביא במקצתן שלמים הלכך אמרינן מפני שראוין להביא בכולן שלמים לית בהו מעילה אבל הכא במפריש מעות לקינו מי אמרה תורה הבא תורין שלא הגיע זמנן שאינן ראויין למזבח כלל למאי מייתי להו הלכך לא הני להו הכא: **מתני'** [ב] יצא לנחל קדרון מועלין בו. מדרבנן אבל במקדש אין מועלין בו אפילו מדרבנן לפי שאין נוהגין נזירות במקדש דהא לנחל קדרון לאחר זריקה הוא כדתנן (יומא דף נח:) אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון ונמכרין לגננין לזבל ומועלין בהן והאי מעילה מדרבנן היא ולא מדאורייתא (ג) טו) אבל מדרבנן מועלין כגון לאחר שיצא לנחל קדרון: טז) [ג] **גמ'** וקבעי עלה יז) מ"ט דמ"ד אין מועלין בו מדאורייתא ליכא אזריקה ה"נ ע"כ לא פליגי וכו' מנא ה"מ דאין מועלין בדמים מדאורייתא: מה לאחר כפרה אין בו מעילה. דנעשית מצותו: ואימא הכי לאידך גיסא מה לפני כפרה יש בו מעילה. שהרי לא נעשית מצותו וכו' יח) ואוקימנא דלאידי ולאידי יש בו מעילה לטעמיה דר' יוחנן קאמר דהדין הוא וקא"ל מאי חזית דדרשת הכי: אמר יט) ליה ר' יוחנן וכי יש לך כו'. אלא ודאי הכי מיסתבר כדאמינא:

א) [ופי' תוס' פסחים כב: ד"ה אין מועלין]

ועושה תמורה ומועלין בה. כיון [illegible] לאוקמא כדאמר תרעה כו': **מאי** שנא סיפא דמיפלגי. כלומר דמפליג סיפא בשנה ושנמצאת בעלת מום מכפי תלת דרישא ולא תני טלת בהך בבא ומשני רישא פסיקא ליה דבכל ענין תמות בין כיפרו בין לא כיפרו אבל סיפא לא פסיקא ליה דלא אמרינן בהני דסיפא תמות אלא א"כ כיפרו בעלים אבל בלא כיפרו אמרינן תרעה כדמפרש במתניתין הלכך צריך לאפלוגינהו בתרי בבי כ): **הא** כא) תני גבי תמורה. בפרק ולד חטאת (תמורה דף כא:) איכא כי הגא ותרווייהו למה לי ומשני התם משום תמורה כלומר אגב דתני *להו משום דאין שוין תמורה דשייך התם והאי תמורה עיקר *הגא נמי כב) דין דאין שוין המורה: **המפריש** מעות לנזירותו לא נהנין ולא מועלין. מפני שהן ראויין לבא כולם שלמים דכיון דלא פירש אם ירצה יביא כל המעות לשלמים וקדשים קלים לית בהו מעילה: **מת** כג) הנזיר והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה. לעולת קיץ למזבח בנזיר (דף כה.) מפרש טעמא: **דמי** חטאת ילכו לים המלח. כמו חטאת שמתו בעליה: **ואין** טעונין להם. דעל כפי הנזיר כתיב (במדבר ו) ונזיר אין כאן: **יצא** לנחל קדרון מועלין. מדרבנן קאמר כדמפרש בגמרא: **ירדו** לשיתין אין מועלין כד). דאמרינן נעשית מצוותו ובגמ' מפרש הכי דמי דנהנה מהם: **מפני** שהם ראויין להביא תורים שלא הגיע זמן. כלומר שהם קטנים ואין ראויין למזבח עתה ולכשיגדלו יכשרו ותנא במתניתין דלא נהנין ולא מועלין ובני יונה שעבר זמנן כדי נסבה הכא דהא לעולם לא יהיו ראויין למזבח מאחר שעבר זמן ואגב תורים שלא הגיע זמן נקטיה: **אמרה** תורה הבא (תורים) [שלמים] במעות סתומים הבא תורין כו'. בתמיה שאין ראוי למזבח כה) [ולמאי] מייתי להו *וא"כ לית לן למימר דלא כו) נהנין טעמא דמפני שהם ראויין כו': **מאי** טעמא דמאן דאמר אין מועלין לא גרסינן כז) דא"כ משמע דמ"ד מועלין הייט מדאורייתא ולית ליה הני דרשות דבסמוך וזה אינו דהא *בריש הוציאו לו (יומא דף נט:) קאמר ע"כ לא פליגי אלא מדרבנן אבל כח) דאורייתא אין מועלין ועוד דר"ש קאמר הכא דמועלין ובמתני' קאמר דאין מועלין אלא בסוף כט) דר"ל מדרבנן אלא [ה"ג עד כאן ל"פ ר"ש] אלא מדרבנן אבל מדאורייתא אין מועלין מנהני מילי ל): **אין** לך דבר שנעשית מצותו ומועלין. ואם תאמר אימא איפכא [ד] דאין לך דבר שלא נעשית מצותו ואין בו מעילה י"ל דעגלה ערופה הוכיח דירידתה לנחל איתן אוסרתה וקודם לכן לא: ***תרי** מיעוטי כתיבי. תימה דבחד מיעוטא הוה סגי דליכא למימר דאי לא כתיב מיעוטא אלא בחד הוה ילפינן מאידך דלאו כן ליפתוק מן המיעוט דהא לא) שני כתובים הבאין [ה] כאחד [א] [נא] אין מלמדין ונראה למורי הרב [רבינו] פרץ דלא מצי למיפתק מעגלה ערופה דאיצטריך טומר בעריפה ואין אחר בעריפה לאפוקי פרה אדומה כדאמר בפ"ק דחולין (דף כד.) וא"כ צריך לכתוב ושמו כדי שלא ללמוד ממש דהערופה איצטריך כדפי' ב) לב): **לול** קטן היה בין הכבש למזבח. פירוש כמין ארובה ואין זה אותו לול דאמרינן בזבחים (דף סב:) [ו] ובסוכה (דף מט.) שאותו היה בין כבש למזבח ממש כדי לקיים מצות זריקה בבשר וזה היה משוך לצד הקרן של [ז] מערב וכבר כלה רחב הכבש שהוא ס"ו אמה והמזבח שנים ושלשים והכבש לג) ממשלע למזבח:

ב) [ומ"ע תוס' חולין קיג: ד"ה פוים ומש"ש בליזו]

מה

רבינו גרשום

בהן לכתחלה הואיל וקדושין הוו ואם נהנו אין מועלין בהן מדאורייתא אלא מדרבנן דמייתי קרן לאחר: ואם עד שלא כיפרו הבעלים. שעדיין לא כיפרו באחרת ורוצים להתכפר בדמי אלו אית שהיא בעלת מום כיון דמסאבא וקיימא תמכר לאחר ויביא חטאת בדמיה ואותה שעיברה שנתה תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמיה אחרת: ועושה תמורה ומועלין בה. הואיל דיש בהן קדושת דמים: מאי שנא רישא. דהני תלת דלא קא מפליג בהו רישא פסיק ליה דבין משכיפרו ובין עד שלא נתכפרו לעולם ימותו ואי' דאמר מה הפלגה איכא למיעבד להו ברישא: הא תנא ליה גבי תמורה. ליה נמי כי האי גוונא התם אגב (דאיירי) דאיירי בתמורה והכא משום מעילה: המפריש מעות לנזירותו. ולא פירש אלו לשלמי ואלו לחטאתי ואלו לשלמים: לא נהנין ולא מועלין. בכל אותן המעות: מפני שהן ראויין. ראוי לבוא כולן לשלמים. כלומר דבכל מעה ומעה מצינן למימר זו לשלמים הפריש ושלמים קדשים קלים נינהו ואין בהן מעילה כדתנן בפרק קמא קדשים קלים לפני זריקת דמים כו' וס"ס אזיל לקולא דאי אמרת נימא שהן ראויין לבוא כולן עולה ואית בהו מעילה מ"מ דמי קדשים קלים יש בהן דאינן בני מעילה ואי קא מייתי עלייהו קרבן מעילה אישתכח דקא מייתי חולין לעזרה הילכך אזיל לקולא דלא נהנין ולא מועלין: יפלו לנדבה. שהלכה היא בנזיר: דמי חטאת ילכו לים המלח. דהחטאת שמתו בעליה היא: דמי עולה יביאו עולה. א) האשה שמתה יביאו יורשין עולתה דדורון בעלמא הוא: ונאכלין ליום אחד. כדין שלמי נזיר: ואין טעונין לחם. משום דכתיב ביה ונתן על כפי הנזיר והא ליתי' דמיתי': מפני שהן ראויין לבוא בהן תורין שלא הגיע זמנן. וכיון דראויין הן לבוא לאחר זמן מצי למיתני לא נהנין ולא מועלין: ובני יונה שעבר זמנן. תחלת הציהוב שבהן ושבהו הפסולין לקרבן וכיון דפסולין לאו קדשי ה' נינהו ולית בהו מעילה: אמר רבא. לא דמי מפריש מעות לנזירותו למפריש מעות לקינו. דגבי נזיר אמרה תורה במעות סתומים הבא שלמים. משום דמחייב להביא בהן נמי שלמים הילכך אמרינן מפני שראויין להביא בכולן שלמים לית בהו מעילה אבל הבא במפריש מעות לקינו מי אמרה תורה הבא תורין שלא הגיע זמנן שאינן ראויין למזבח למאי כן קא מייתו להו הילכך לא תני הכי: הדם בתחלה. אין מועלין בו והוא קודם זריקתו: יצא לנחל קדרון מועלין בו. היינו בתר זריקה. כדתנן אלו ואלו מתערבין באמה ויוצא לנחל קדרון הנמכרין לזבל ומועלין בו והוא מעילה מדרבנן הוא ולא מדאורייתא דאין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו: ירדו לשיתין אין מועלין בהן. דבר נעשית מצותו מה לאחר כפרה אין בו מעילה דאכתי לא נעשית מצותו: אימא הכי לאידך גיסא מה לפני כפרה יש בו מעילה דאורייתא דנעשית מצותו: לטעמא דרבי יוחנן קאמר דדריש הוא:

א) נ"ל דדורון בעלמא הוא וכדתנן בקינין פ"ב האשה שמתה יביאו יורשין עולתה.

שיטה מקובצת

א) ותמכר ויביא בדמיה תיבת ויקחו נמחק: ב) קא מפליג ומ"ש סיפא דקא מפליג רישא: ג) ראוין להביא כולן: ד) מת והיו לו אות ו' נמחק: ה) המלח. עי' תוס' בכורות (דף נג ע"א): ו) מעות לקינו תיבת לקינים נמחק: ז) זמנן שאינן ראויין: ח) קל בתחילתו וחמור בסופו נסכין חמורין בתחילתן וקל בסופן הדם בתחילתו אין מועלין בו: ט) קדרון. ע"ז (דף מז:): י) מועלין. ל"א ע"כ לא פליגי אלא מדרבנן אבל מדאורייתא אין מועלין מנה"מ אמר עולא כו': יא) יכפר הוא לפני כפרה הוא לאחר כפרה מה: יב) הני דרישא דלא: יג) דבכל מעה ומעה מצינן: יד) הילכך אזלינן לקולא: טו) מדאורייתא דאין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו ודבר נעשית מצותו הס"ד ומה"ד גמ' אין מועלין מדאורייתא: טז) תיבת גמ' נמחק: יז) עלה בגמרא מאי טעמא: יח) מתיבת ואוקמינא עד תיבת לטעמיה נמחק: יט) אמר לך ר' יוחנן תיבת ליה נמחק: כ) בבי מיהו הא לא מתוקם רק לרשב"ל דאמר עברה שנתה אינה מתה רק באבודה דאי עברה שנתה מתה בלא אבודה א"כ והוה מצי למתני עברה שנתה בהדי הנך קמייתא וצ"ע בתמורה אם שום אמורא פליג על רשב"ל: כא) הא תנא גבי אות י' נמחק: כב) נמי אין מועלין הכא משום מעילה דאין מועלין הוי עיקר ואגב דין תמורה תני נמי דין: כג) מת פי' הנזיר: כד) מועלין בהן דהוא נעשית תיבת דאמרינן נמחק: כה) למזבח למאי מייתי: כו) דלא מועלין מהאי טעמא תיבת נהנין ל"ש תמחק: כז) גרסינן. עי' תוס' מנחות (דף נב ע"א) ד"ה נותן: כח) אבל מדאורייתא אין: כט) בסוף ור"ל מדרבנן אלא גרסינן הכי ע"כ לא פליגי אלא מדרבנן אבל מדאורייתא לכ"ע: ל) דהא הכא קיימי אליבא דמ"ד שני: לא) על תיבת אין רשום לשלה להורות כי לפ"ד ראוי למחקו: לב) כדפי'. והא דקאמר תרי מיעוטי כתיב לאו דוקא הוא לגבי הך דהבא: לג) והכבש היה ממשלע:

מעילה הלכה ג :

ה ב מיי' שם ופ"ט מהל' שגגות הל' ג :

ו ג ד מיי' שם ופ"ט מהל' נזירות הל' י :

ז ה מיי' פ"ד מהלכות מעילה הלכה ג :

ח ו מיי' שם הל' ד :

ט ז מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה יא :

י ח מיי' שם הל' ט :

לגו התם דאין ז"ק

תני נמי דין מעילה והכא אגב דתני מעילה דשייך הכא תני כו' ז"ק

יומא נט: תוספתא דזבחים פ"ו

[חולין קח. ע"ש אמים]

דלא מעני וא"כ כו' ולא נהנין מפני טעמא שהן ראויין ז"ק

נ"ל נשוף

דהני כריתה כו' ז"ק

[תמורה כב. פ"ש]

מנחות ה' חיד כה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' שאינן ראויין למזבח. נ"ב כתובה: (ב) שם ואימא מה לפני כו' יש בו מעילה א"ל וכי יש לך: (ג) רש"י ד"ה יצא וכו' ולא מדאורייתא הס"ד ואח"כ מ"ה אין מועלין מדאורייתא אבל מדרבנן:

[פ"א רבי ישמעאל]

ז"ק פ"ק [לקמן יג.]

[סוכה מט:]

הלכך אזלינן לקולא ז"ק

לנדבה לשופרות ז"ק

הוא לפני כפרה כלאחר כפרה מה לאחר כו' ז"ק

הגהות צ"ק [א] משום דהכא חייב נמי כו' [ב] יצא לנחל קדרון מועלין בו והאי לנחל קדרון לאחר זריקה הוא כדתנן אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון ונמכרין לגננין לזבל ומועלין בהן והאי מעילה מדרבנן הוא ולא מדאורייתא אבל במקדש אין מועלין בו אפילו מדרבנן לפי שאין נוהגין נזירות במקדש הס"ד ואח"כ צריך לציין גמ' ואח"כ ד"ה מ"ד מועלין מדרבנן כגון לאחר שיצא לנחל קדרון וקבעי עלה מ"ט דמ"ד כו' [ג] כ"ה נמי ואח"כ אין מועלין ר"ל מדאורייתא [ד] לאחר כפרה כלפני כפרה דאין לך דבר כו' [ה] כאחד מלמדין [ו] וכפסחים לד. [ז] מזבח

הגהות מהרי"ב לנדא [א] תוס' ד"ה תרי מיעוטי כו' כאחד אין מלמדין. מלת אין נמחק ועי' יומא ס ע"א תוס' ד"ה הכי מיעוטי:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones